

Carl Gustav Jung Perspektifinden Kuru Otlar Üstüne Filminin Gölge ve Persona Kavramları Bağlamından İncelenmesi

Araştırma Makalesi

Konu: Psikoloji

Uzm. Psk. Cemile Yıldırım

Yakın Doğu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Genel Psikoloji Bölümü, Orcid:
<https://orcid.org/0009-0001-6317-4046>, E-mail: 20253729@std.neu.edu.tr

Doç. Dr. Meryem Karaaziz

Department of General Psychology, Near East University, Institute of Social Sciences,
Nicosia-Cyprus, Mersin 10 Turkey, <https://orcid.org/0000-0002-0085-612X>

Özet

Filmlerin bireyler üzerinde iç dünyalarını ve psikolojik süreçlerini yansıtan önemli bir araç olmaktadır. Bu bağlamda ise çalışmada temel amaç Kuru Otlar Üstüne filmini Carl Gustav Jung'ın analitik psikoloji çerçevesinde incelemektir. Çalışmada ise Jung'ın kavramlarından persona ve gölge arketipleri temel alınarak karakterler analiz edilmiştir. Film sosyal konulu drama olarak aktarılmaktadır. Araştırma da yöntem olarak ise nitel bir çalışma yapılarak doküman analizi kullanılmıştır. Filmin sahneleri dakika baz alınarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular ana karakterin personasını sosyal rollerini yansıtan taraflar belirlenmiş bastırılmış duygular ise gölgenin belirli bir şekilde çıktığı tespit edilmiştir. Ana karakterin kendi doğruları ve bastırıldığı yönlerin içsel çatışmaları ve persona, gölge arasındaki gerilimleri de ortaya koymaktadır. Sonuç olarak film Jung bakış açısından değerlendirildiğinde kendilik arayışını ve içsel çatışmaları derinlemesine yansıtmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın ise analitik psikoloji bağlamında literatüre katkı sunmakta olup, film çözümlemeleri içinde örnek bir perspektif oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuru Otlar Üstüne, Analitik Psikoloji, Persona, Gölge.

An Analysis of the Concepts of Shadow and Persona in the Film On Dry Grass from the Perspective of Carl Gustav Jung**Abstract**

Films serve as an important tool for reflecting individuals' inner worlds and psychological processes. In this context, the primary objective of this study is to examine the film *On the Dry Grass* within the framework of Carl Gustav Jung's analytical psychology. In the study, the characters were analyzed based on Jung's concepts of the persona and shadow archetypes. The film is presented as a social drama. The research employs a qualitative approach, utilizing document analysis. The film's scenes were examined on a minute-by-minute basis. The findings identified aspects of the main character's persona that reflect their social roles, while repressed emotions were found to manifest in specific ways through the shadow. It also highlights the internal conflicts arising from the main

Makaleye Atıf Bilgisi

Yıldırım, C. (2026), **Carl Gustav Jung Perspektifinden Kuru Otlar Üstüne Filminin Gölge ve Persona Kavramları Bağlamından İncelenmesi.**

International Journal of Social Science (IJSS Journal), (e-ISSN:2548-0685) Vol:10, Issue:43; s. 158-166.

DOI: 10.52096/usbd.10.43.11

Gönderim: 21.03.2026**Kabul: 24.04.2026**

 **ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER
DERGİSİ (ULUSLARARASI
HAKEMLİ DERGİ)**

editorusbd@gmail.com

character's own truths and repressed aspects, as well as the tensions between the persona and the shadow. Consequently, when evaluated from a Jungian perspective, the film deeply reflects the quest for self and internal conflicts. In this regard, the study contributes to the literature within the context of analytical psychology and establishes an exemplary perspective within film analyses.

Keywords: On Dry Grass, Analytical Psychology, Persona, Shadow.

Giriş

1875 yılında İsviçre de dünyaya gelen Carl Gustav Jung psikanalitik düşüncenin önemli isimlerinden olarak bilinmektedir. Jung anne ve baba tarafı akademik ve dini değerlerin baskın olduğu bir aile de yetiştiği bilinmektedir. Jung'da bu süreci devam ettirerek akademi alanına yönelmiştir. Ruh bilimine dair yaptığı psikoloji, edebiyat, psikiyatri ve din gibi birçok çalışmalar yapılmıştır (Korkmaz, 2021). Psikanalizin kurucusu olan Sigmund Freud Jung 'ın çalışmalarını fark etmesi üzerine birlikte ortak psikoloji üzerine geliştirmeye başlamışlardır. Fakat Jung farklı görüş açılarını geliştirerek çatışma ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda ise analitik psikoloji oluşturarak kolektif bilinçdışı, arketipler, gölge, persona, içedönük ve dışa dönük kişilik tiplerini ortaya koymuştur (Seyhan, 2021).

Bu kavramları incelediğimizde; Kolektif bilinçdışı ise tüm insanlarda ortak bulunan deneyimlerden oluşan doğuştan ve atalarımızdan kalan bilinçdışı süreçlerin bulunduğu katmandır. Hiç görmediğimiz kültürde bile hikayelerde kahramanların kötülüğü yenmesi bilinçdışı süreçlere örnektir (Kavut, 2020). Arketipler ise kolektif bilinçdışında evrensel ve kalıplaşmış olarak düşünce ve davranış modelleri olarak bilinmektedir. Bu duruma örnek olarak tanımladığımızda ise gölge tipi bireyin karanlık yönlerini işaret etmesi gibi birden fazla arketip kavramları ortaya çıkmıştır (Serrican, 2015).

İçedönük ve dışadönük tipleri ise bireyin psikolojik olarak iç dünyasına yönelmesidir. İçedönük tiplerinde ise hayal gücü ön plandadır. Kendi iç dünyasından alır ve karar verme süreçlerinde kendi içsel değerlendirmeye ağırlık vermektedir. Dışadönük enerjisini dış dünyadan almakta aktif girişken bir tiplerden oluşur. Jung'a göre bu tipler her kişide karışık halde olduğu ancak birinin baskın olduğunu aktarmaktadır (Gülcan, 2020). Jung göre gölge ve persona kavramları ise şöyle adlandırmıştır. Personanın sosyal toplumda var olabilmesi için oluşturduğu sosyal maskelerdir.

Gölge kavramı da bireyin kabul etmek istemediği kendi içinde baskıladığı ve kolektif bilinçdışına ittiği yönlerden oluşmaktadır (Kocabıyık, 2018).

Film farklı kültürün ve modern bir öğretmenin yaşamış olduğu içsel çatışmaları, varoluşsal sorgulamanın içinde olduğunu ve kendini kandırma mekanizmalarını gölge ve persona arasında yaşadığı çatışmaları ele alarak hem toplumsal hemde psikolojik açıdan önemli olmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı ‘‘ Kuru otlar üstünde ‘‘ filmdeki karakterlerin içsel çatışmalarını Jung analitik psikolojisi kuramı çevresinde incelemek ve gölge ve personaları filmin içindeki işlevleri ortaya koymaktır. Sadece bireyin değil toplumunda varoluşsal olaylarını değerlendirerek ilişkileri ve kararları davranışlar üzerindeki etkisini açıklamayı hedeflemektedir.

Yöntem

‘‘Kuru otlar üstüne’’ filminin Carl Gustav Jung bakış açısıyla analiz edildiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi yazılı, işitsel ve görsel materyallerin sistemli bir biçimde incelenip yorumlanmasıdır. (Sak ve ark., 2021). Analiz süresi boyunca da film araştırmacı tarafından üç kez seyredilmiş ve elde edilen bulgular Carl Gustav Jung’ın Gölge ve Persona kavramlarına göre sınıflandırılmıştır.

Kuru Otlar Üstüne Filmin Özeti ve Künyesi

Doğu bölgesinde bir köye atanmış olan Samet öğretmenin son yılında yaşamış olduğu içsel çatışmaları ve varoluşsal sorgulamalarla devam etmektedir. Samet öğretmen bir an önce İstanbul’ atanmak istemektedir. Ancak meslektaşıyla birlikte üzerlerine iftira atılmaktadır. Öğretmenlere taciz iftirası atılmıştır. Bu süreçle birlikte kabullenemez ve bunalıma girer. Bir arkadaşı sayesinde ise Nuray öğretmenle tanışarak süreci atlarmaya destek olur. İngilizce öğretmeni olan Nuray öğretmende kendi yaşamış olduğu sıkıntılar ve Samet öğretmenin problemleri aralarındaki ahlaki ve duygusal çatışmaları derinlemesine olmaktadır. Bireyin çatışmalarını değil toplumsal olarak da insanların yanlış anlaşılmanın nasıl şekillendiğini göstererek karakterlerin kendi sınırlarını ve değerlerini düşündürerek etkileyici bir kapanışla biter.

Tablo.1
‘‘Kuru Otlar Üstüne’’ Filminin Künyesi
Yönetmen: Nuri Bilge Ceylan
Oyuncular: Deniz Celiloğlu, Merve Dizdar, Musab Ekici
Yayın Yılı: 2023
Tür: Sosyal Konulu Drama

Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan çalışma Yüksek Öğrenim Kurumları Bilimsel Araştırma ve yayın etiği yönergesinde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin Bilimsel ve yayın etiğine aykırı eylemler başlıklı 2. Bölümde belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Ayrıca Yakınoğu üniversitesi etik kurulundan ikincil veri toplamaya dair etik belge alınmıştır.

Etik Kurul İzni

Yakınoğu Üniversitesinden ikincil veri toplama etik kurul izni alınmıştır.

Bulgular

Analitik Psikoloji Kavramları Persona ve Gölge

Carl Gustav Jung analitik psikolojide kavramları incelediğimizde;

Persona: Bireyin çevresine karşı oluşturduğu kimliktir. Bulunduğu çevreye kaşı uyum sağlamasını oluşturmaktadır (Soylu ve Şalgamcıoğlu, 2021). Filmde baş rolde olan Samet’inde birçok yerde personaları olduğunu görebilir. Samet köye girdiği ilk dakikalardan sınıfa girdiğinde 9’55’’ sahnesinde ideal öğretmen tavrı ile öğrencilerle mizah yapması persona ortaya çıkmaktadır. 13’41’’ dakikada ise veterinerin yanına gittiğinde entelektüel ortam oluşturarak kendini daha farklı göstermektedir. 16’55’’ dakikada ise Samet Jandarmanın yanına gitmektedir. Orada kaygısı ortaya çıksa da kendini kontrol etmekte, resmiyet bir şekilde konuşmakta olduğu personası görölmektedir. Samet öğretmen Nuray öğretmenle tanışmasında da 19’55’’ sahnesinde kendini daha iyi mükemmel bir şekilde göstermeye çalışmaktadır. Kontrollü konuşarak kendi benliğini değil göstermek istediği kişiyi göstermektedir. 24’23’’ sahnesinde öğrencilere resim çizdirirken öğrenciler deniz çizdirmesini istedi hafif küçümseyici taraf gösterse de öğrencilere anlayışlı davranarak personayı tekrar ortaya çıkararak kendini göstermektedir. 37’20’’ dakikada ise aşk mektubunu öğretmenler dalga geçerken Samet öğretmen alıyor ve orda kendini tarafsız, üstün tutarak öğretmen kimliğini koruyor ve persona net bir şekilde devam etmektedir. Nuray öğretmenle konuşurken de Kenan ve Samet 50’02’’ sosyal kimliğini personasını korumaktadır. 57’20’’ sahnesinde ise Kenan ile birlikte milli eğitim müdürün yanına gidiyorlar net bir şekilde personası ortaya çıkararak profesyonel ve saygın çalışanlar olarak ortaya çıkarmışlardır. 1’04’25’’ Müdür ile öğretmenler odasında yüzleşirlerken Samet kurumsal personasını ortaya çıkararak dik kontrollü bir şekilde davranmaktadır. Sahnenin ortalarında persona ve gölge karmaşaları ve gölge sonlara doğru

kendini belli etmeye başlamaktadır. 1'49'25'' ise veterinerle birlikte otururken persona tekrar devreye giriyor ancak daha sakin yorgun sosyal uyuma uygun persona görülmektedir.

Gölge: Bireyin bilinçli olarak reddettiği veya bastırdığı yönlerdir. Filmde ise bastırılmış dürtüler, suçluluk duyguları, kendiyle yüzleşme süreci gölgeleri gözükme (Tözün,2023). 27'53'' Sevimle konuşmaya başlarken dürtü kontrol etme çatlamış bir persona ve gölge tam göstermese de ortaya çıkmaya başladığı görülmüştür. 39'04'' sevim beden odasına Samet öğretmenden mektubu almaya geliyor. Samet'in yaşamış olduğu rahatsızlık, otoritenin zayıflamış olması ve sevime karşı duygusal kargaşaya girmiş olması gölgeyi ortaya çıkarmaktadır. 51'15'' sahnede Samet öğretmen gece uyanıyor ve düşünmeye başlıyor tek başına olduğunda öğretmen kimliği değil bastırılmış olduğu düşünceler ortaya çıkmaktadır. İç dünyası serbest kalıyor ve gölgesi ortaya çıkmaktadır. 1'12'55'' sahnede ise Kenan, Samet ve Tolga olan beden eğitimi öğretmeniyle suç atanın kim olduğunu öğrendikten sonra Samet öğretmen gölge patlaması yaşayarak duygusal kontrolünü kaybediyor ve Kenan öğretmene bağırma başlatarak Üstten bir tavır sergilemesi de gölgenin dışa taşmasını aktarmaktadır (Derin, 2015). 1'22'02'' sahnede gölgeyi artık daha baskın hale gelmeye başlamaktadır. Sınıfta öğrencilere bağırması sitem etmesi bastırdığı düşünceleri daha belirgin hale getirmektedir. 1'38'19'' ise rol artık olmuyor kendini sorgulamaya başlıyor ve gölge ortaya çıkıyor. 2'09'30'' sahnede persona yüzeysel olarak gözükse de gölge taraf çıkıyor. Nuray'ın evine tek başına giderek Kenan'ın işinin olduğunu söylüyor, ama Kenan'ın yalanlarını çıktığı için gölge tarafıyla kıskançlık, rekabet ve yalan çıkmaktadır. 2'26'25'' ise Kenan ve Nuray arasında yakınlaşmalar olmaktadır. Nuray sorular sorar bencil misin gibi bu noktada Samet'in gölgesi ortaya çıkar. 2'47'07'' Samet Kenan öğretmeni Nuray ile yakınlaşmasından bahsetmektedir. İçsel gerilimi yönlendirerek pasif agresif davranış sergilemektedir. 2'56'12'' yaz ayı gelmiştir. Samet tayinin sonlara yaklaştığı sulak bir derede gezerek okula döner burada persona ve gölge uzaklaşarak içselleştirilmiş benlik ortaya çıkartmaktadır. 3'01'01'' sahne de ise sevimle aralarında konuşma olur sevim beden odasının kapısını kapatmak ister. Sevime tepki gösterir kapatma diye burada kırılmış bir gölge çıkararak suçluluk ve güç kırılır. 3'09'42''final sahnesinde Samet yokuş yukarı dağa ve otların üzerinde yürürken olup biteni düşünür ve bütünleşerek tamamlar artık ne persona ne de gölge görünmektedir (Öztürk, 2016).

Tablo.2	
Sahne Süreleri	
<i>Persona</i>	<i>Gölge</i>
9'55'' Sınıfa girdiği ilk dakika İdeal öğretmen tavır sergilemektedir.	39'04'' Sevim mektubu almaya geldiğinde duygusal karmaşa yaşayarak gölgesi ortaya çıkmaktadır.
13'41'' Veterinerin yanında entelektüel Sosyal kişilik göstermektedir.	51'15'' Gece uyanıp düşünmeye Öğretmen kimliği ile değil gerçek duyguları başlamaktadır.
16'55'' Jandarmanın yanında otururken Otoriter bir kişilik oluşturmaktadır.	1'12'55'' Suç atanın kim olduğunu öğrenme çabası ve duygusal patlamalar yaşayarak gölge çıkmaktadır.
19'55'' Nuray öğretmenle tanışırken Kendini mükemmel göstermektedir.	1'22'02'' Öğrencilere bağırması sitem etmesi, onları küçük düşürücü konuşmalar yaparak gölgesi çıkmaktadır.
24'23'' Öğrencilerine resim çizdirerek Anlayışlı öğretmen ortaya çıkmaktadır.	1'38'19'' Kendini sorgulamaya başlamaktadır.
37'20'' Aşk mektubunu bulması Öğretmenler odasında tarafsız tutum Sergilemektedir.	2'09'30'' Nuray'ın evine tek gitmesi, yalan söyleyerek rekabet, kıskançlık gölge tarafı ortaya çıkmıştır.
50'02'' Nuray, Kenan'ın yanında Sosyal kimlik personası göstermektedir.	2'26'25'' Samet'e sorular sorulması sorulara gerçekçi cevaplar vererek gölgesi görünmektedir.
57'20'' Milli eğitim müdürünün yanında Saygın bir çalışan olarak davranmaktadır.	2'47'07'' Yakın arkadaşına Nuray'la yakınlaşmasından bahsederek içsel gerilimi artırmaktadır.
1'04'25'' Müdür ile konuşurken kurumsal Dik bir şekilde maske göstermektedir.	2'56'12'' Tayininin sonlarına yaklaşmış ve kendi başına dere başında gezerek okula gitmektedir.

<i>1'49'25''</i> Tekrar veteriner ile birlikteyken Yorgun sakin bir persona görülmektedir.	<i>3'01'01''</i> Sevim ile aralarında son konuşma olur ve orada da sevime sitemle karışık tepki gösterir.
	<i>3'09'42''</i> Final sahnesi yukarı dağa tırmanırken bütün olup biteni düşünür ve anlamlandırmaya çalışmaktadır.

Tartışma

Jung bakış açısıyla Kuru otlar üstüne yapılan doküman analizi kullanılan film analizinin persona ve gölge kavramları incelenmiştir. Karakterlerin ise içselleştirilmiş ve toplumsal rollerden bahsetmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). İçsel yönlerini anlamada ise güçlü bir yön oluşturmaktadır. Bu anlamda da sosyal çevreye uyum sağlamakta olan öğretmenin geliştirdiği maskeleri içsel çatışmaları Jung bakış açısıyla analiz edilmektedir. Bu durum ile birlikte yorumların öznel olduğu ve savunma mekanizmaları veya sosyal rol kuramı gibi alternatif psikolojik yaklaşımlarla da açıklanabileceği de belirtilmektedir (Gülcan, 2020). Carl Gustav Jung kuramı günümüz literatüründe deneysel açıdan kısıtlı olsa da kültürel analiz ve film incelemelerinde persona kavramını modern sosyal psikolojide benlik sunumu belirtirken gölge ise bilinçdışı süreçlerde çağdaş yaklaşımlar gösterebilmektedir. Bu kavramların ölçülebilir ve sınanabilir olmaması da bu anlamda aşırı genelleme riski oluşturmaktadır. Bu anlamda Jung bakış açısı ile filmdeki içsel çatışmalar katkı sağlasa da bütüncül değerlendirme için farklı psikolojik kuramlarla da ele alınması önemli olmaktadır (Erbekir, 2024).

Sonuç- Öneriler

Film süresi boyunca gölge ve personalar ortaya çıkmaktadır. Persona karakteri ortama uyum sağlaması için bu olayı sürdürmeye çalışırken gölge de kendini hatırlatarak dürtülerini ve bastırılmış eğilimlerini bu yapıyla tehdit etmektedir. Kuru otlar filmi ise sosyal ve toplumsal bir konuyu ele alarak incelemiştir. Çalışmanın amacında ise analitik psikoloji kuramında gölge ve personayı inceleyerek filmde yer alan sahneler incelenerek analiz edilmiştir. Bazı sahnelerde gözlemlendiğinde personaların söndüğü gölgelerin ortaya çıktığı görülmüştür. Samet kendi

gölgesiyle karşılaştığı ancak onu içselleştirmeyen bir kişilik olarak yansıtır. Çalışma farklı psikolojik kuramlarla da incelenmesi literatüre katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Gülcan, C. (2020). Psikolojik tipler ve Jung psikolojisi üzerine bir değerlendirme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(23), 566-579.
- Kavut, S. (2020). Carl gustav jung: kavramları, kuramları ve düşünce yapısı üzerine bir inceleme carl gustav jung: a study on his concepts, theories and philosophy. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 6(2), 681-695.
- Kocabıyık, Y. (2018). Küheylan Oyununda Persona ve Gölgenin Alan Strang Üzerindeki Karşılığı. *Art-e Sanat Dergisi*, 11(22), 252-263.
- Korkmaz, S. (2021). Rasyonellik çağında münzevi bir ruh bilimci: Carl Gustav Jung. *Sanat, Edebiyat ve Düşünce Dergisi*, 2(7), 31–33.
- Öztürk, R. (2016). Din, Jung ve Sinema Çalışmaları Açısından, Jekyll ve Nefs /Gölge. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi| Istanbul University Faculty of Communication Journal*, (51), 123-141.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <http://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Serrican, E. (2015). Carl Gustav Jung'un analitik psikoloji kuramındaki arketip kavramının edebiyata yansımaları. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1460-1472.
- Seyhan, B. Y. (2021). Bazı İslami Dergiler Örneğinde Carl Gustav Jung: Nitel Bir Araştırma. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri*, 7(14), 55-114.
- Soylu, H. Y., & Şalgamcıoğlu, B. K. (2021). Öğrenci bakış açısıyla disiplinlerarası stüdyo dersi katılımcı personaları. *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, (6), 41-77.
- Tözün, E. S. (2023). *Jungiyen Bakış Açısıyla Bireyleşme Sürecinde Gölge Arketipi ile Yüzleşmek: "Beyaz Kale" Örneği* (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

Derin, Ö. (2015). *Gölge kişilik bozukluğu, gölge benlik ve hiçlik* (Master's thesis, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. bs.). Seçkin Yayıncılık.

Gülcan, C. (2020). Psikolojik tipler ve Jung psikolojisi üzerine bir değerlendirme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(23), 566–579. <https://doi.org/10.38155/ksbd.685872>

Erbekir, B. (2024). Jung'un perspektifinden kişilik gelişimi. *ISPEC International Journal of Social Sciences & Humanities*, 8(21), 153–161.